

ҲАМКОРЛИҚДАГИ ЛОЙИҲАЛАРНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ ЗАРУРЛИГИ ТАЪКИДЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 9 март куни Қирғизистон Вазирлар Маҳкамаси Раиси — Президент Администрацияси раҳбари Ақилбек Жапаровни қабул қилди.

Учрашув аввалида Ақилбек Жапаров давлатимиз раҳбарига Қирғиз Республикаси Президенти Садир Жапаровнинг самимий саломини етказди.

Жорий йилнинг январь ойида Бишкек шаҳрида эришилган олий даражадаги келишувларни амалга ошириш масалалари кўриб чиқилди.

Ўзбекистон — Қирғизистон кенг кўламли стратегик шериклик муносабатларини янада ривожлантириш, иқтисодий, савдо, энергетика, транспорт ва логистика соҳаларидаги ҳамкорликни кенгайтириш ҳамда

худудлараро алоқалар ва маданий-гуманитар алоқаларни фаоллаштиришга алоҳида эътибор қаратилди.

Автомобилсозликда, пахта-тўқимачилик кластерларини ташкил этиш, электротехника маҳсулотларини ишлаб чиқариш, фойдали қазилмалар конларини биргаликда ўзлаштириш бўйича кооперация лойиҳаларини жадал суръатда амалга ошириш муҳимлиги қайд этилди.

Учрашувда “Камбарота-1” ГЭСни биргаликда барпо этишнинг амалий жиҳатлари муҳокама қилинди. Хитой — Қир-

ғизистон — Ўзбекистон темир йўли лойиҳасини фаол тайёрлаш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Жорий йилда парламентлар, ҳукуматлар, экспертлар, жамоатчилик ва ёшлар даражасида икки мамлакат ўртасидаги кўп қиррали ҳамкорликни мустақамлашга қаратилган бир қатор қўшма тадбирларни ўтказиш мўлжаллангани таъкидланди.

Минтақавий ҳамкорликнинг долзарб масалаларни юзасидан ҳам фикр алмашилди.

Ў.А.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ОСИЁ БИЛАН КЕНГ КўЛАМЛИ ҲАМКОРЛИКНИНГ АСОСИЙ ЙўНАЛИШЛАРИНИ БЕЛГИЛАБ БЕРДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 9 март куни Осиё инфратузилмавий инвестициялар банкининг ушбу нуфузли молиявий институт президенти Цзинь Лицзюнь бошчилигидаги делегациясини қабул қилди.

Кўп қиррали шерикликни янада кенгайтиришнинг амалий жиҳатлари кўриб чиқилди.

Давлатимиз раҳбари кейинги йилларда банк билан муносабатларда юксак даражада эришилганини мамнуният билан қайд этди. Ҳамкорлик портфели 2 миллиард долларга етди. Транспорт, энергетика, қишлоқ хўжалиги ва коммунал соҳа, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бўйича муҳим лойиҳалар амалга оширилмоқда.

Осиё инфратузилмавий инвестициялар банки президенти Цзинь Лицзюнь янги Ўзбекистондаги ортага қайтмас ислохот-

лар дастурини юқори баҳолади ва уни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга тайёрлигини билдирди.

Банк камбағалликка қарши курашиш, энг аввало, қишлоқ жойларда иш ўринларини яратиш, давлат-хусусий шериклик ва лойиҳаларни аралаш тарзда молиялаштириш механизмларини жорий қилиш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлашни кенгайтириш ва бошқа муҳим йўналишларда Ўзбекистон билан стратегик шерикликни ривожлантиришга интилиши қайд этилди.

Марказий Осиё минтақасида стратегик

муҳим инфратузилма лойиҳаларини илгари суриш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Кенг кўламли ҳамкорлик доирасидаги лойиҳаларни амалга оширишни жадаллаштириш ва натижадорлигини таъминлашга қаратилган янги ўрта муддатли Шериклик дастури ва “Йўл харитаси”ни ишлаб чиқиш юзасидан келишиб олинди.

Ў.А.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати суратлари.

ЖАҲОН БАНКИ БИЛАН СТРАТЕГИК ШЕРИКЛИКНИ КЕНГАЙТИРИШ МУҲИМЛИГИ ҚАЙД ЭТИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 9 март куни Жаҳон банкининг Европа ва Марказий Осиё минтақаси бўйича вице-президенти Анна Бьерде бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.

Ўзбекистон ва Жаҳон банки гуруҳи ўртасидаги стратегик шериклик ва кўп қиррали ҳамкорликни, шунингдек, ушбу етакчи халқаро институтнинг мамлакатимиздаги ислохотлар дастурини илгари суришдаги фаол иштирокни кенгайтиришнинг долзарб масалалари муҳокама қилинди.

Учрашув аввалида давлатимиз раҳбари Анна Бьердене яқинда янги лавозимга тайинлангани билан самимий кутлади ва масъулиятли фаолиятида катта муваффақиятлар тилади.

Амалий ҳамкорликнинг юқори суръати ва натижадорлиги катта мамнуният билан қайд этилди. Кейинги йилларда қўшма лойиҳалар портфели сезиларли даражада кенгайиб, 10 мил-

лиард доллардан ошди. Бунда, 2017 йилдан кейинги даврдаги молиялаштириш ҳажмининг ярми охириги бир неча йилда ажратилган. Бугун Ўзбекистон банкининг энг йирик бенефициарларидан бирига айланди.

Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси муҳим йўналишларига асосланган 2022—2026 йилларга мўлжалланган Шериклик дастури қабул қилинган ва амалга оширилмоқда. Камбағалликка қарши курашиш, энергетика тармогини трансформация қилиш ва “яшил” иқтисодиётга ўтиш, хусусийлаштиришни бошлаш, хорижий инвестицияларни жалб қилиш стратегиясини ишлаб чиқиш, соғлиқни сақлаш тизимини қўллаб-қувватлаш ва кўллаб бошқа йўналишларда сезиларли натижаларга эришилди.

Вице-президент Жаҳон банкининг мамлакатимиздаги ортага қайтмас ислохотлар стратегиясини бундан буён ҳам қўллаб-қувватлашга интилиши қатъий эканини таъкидлади.

Банк камбағалликка қарши курашиш, тадбиркорлик лойиҳаларини ривожлантириш ва молиялаштириш стратегиясини ишлаб чиқиш, қишлоқ инфратузилмаси ва ўрта шаҳарларни модернизация қилиш, хотин-қизлар бандлиги ва ёшларнинг касбий таълими, 2030 йилга қадар соғлиқни сақлаш стратегиясини амалга ошириш бўйича кенг кўламли режаларга фаол қўмақлашни ниятди.

Иқтисодийни карбонсизлаштириш ва муқобил энергетикани ривожлантириш, электр энергиясини ишлаб чиқариш ва узатиш соҳасида

мастер-режалар, энергетика самарадорликни ошириш дастури ва фавқулодда вазиятларда энерготизимнинг барқарор ишлаш режимини ишлаб чиқиш, гидроэнергетика лойиҳаларига экспертлар кўмагини ва молиялаштиришни жалб қилиш ҳамкорлигининг устувор йўналишлари сифатида белгиланди.

Ўзбекистоннинг иқлим ўзгаришлари ва тараққиёт бўйича мамлакат қўсботини муҳокама қилишга бағишланган қўшма тадбирнинг якуналари юксак баҳоланди.

Бюджетни қўллаб-қувватлаш, ер ислохоти, қишлоқ ва сув хўжалигини молиялаштириш самарадорлигини ошириш ҳамда давлат банклари ва корхоналарини хусусийлаштириш дастурини жадаллаштириш борасидаги амалий иш-

ларни давом эттириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Ислохотлар ва устувор лойиҳаларни илгари суриш учун Жаҳон банкининг “Мамлакат платформаси” имкониятларидан кенг фойдаланилиши таъкидланди.

Банк Марказий Осиёда барқарорлик ва ички тараққиётни таъминлашга қаратилган стратегик минтақавий лойиҳаларни амалга оширишда иштирок этиши муҳим экани кўрсатиб ўтилди.

Устувор лойиҳаларни тайёрлаш ва амалга оширишни тезлаштириш юзасидан қўшма “Йўл харитаси”ни қабул қилишга келишиб олинди.

Ў.А.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ Давлат мулкани бошқариш тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2022 йил 15 мартда қабул қилинган
Сенат томонидан 2022 йил 13 июнда маъқулланган

1-боб. Умумий қоидалар

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади ва қўлланилиш соҳаси

Ушбу Қонуннинг мақсади давлат мулкани бошқариш соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборатдир.

Табиий ресурсларни (ер, ер ости бойликлари, сув, ҳаво бўшлиғи, фойдали қазилмалар, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ҳамда бошқа табиий ресурслар), моддий маданий мерос объектларини, Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетини, олтин захирасини, валюта фондиди, уй-жой фондиди ва бошқа давлат фондларини бошқариш, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг ҳамда унинг тасарруфидоги ташкилотларнинг мулкани бошқариш соҳасидаги муносабатларнинг ўзига хос хусусиятлари Ўзбекистон Республикасининг алоҳида қонунлари билан тартибга солинади.

2-модда. Давлат мулкани бошқариш тўғрисидаги қонунчилик

Давлат мулкани бошқариш тўғрисидаги қонунчилик ушбу Қонун ва бошқа қонунчилик ҳужжатларидан иборатдир.

Хорижда турган давлат мулкани бошқариш ушбу мулк турган давлатнинг қонунчилиги инobatга олинган ҳолда амалга оширилади.

(Давоми 2, 3-бетларда.)

ЎЗАРО МУНОСАБАТЛАР ИСТИҚБОЛЛАРИ ЮЗАСИДАН ФИКР АЛМАШИЛДИ

Кеча Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева мамлакатимизда амалий ташриф билан бўлиб турган Жаҳон банкининг Европа ва Марказий Осиё минтақаси бўйича вице-президенти Анна Бьерде бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.

Мулоқот

Маълумот ўрнида айтиш жоиз, Ўзбекистоннинг ушбу нуфузли халқаро молиявий институт билан ҳамкорлиги стратегик шериклик асосида ривожланиб бормоқда. Мамлакатимизда банкнинг кўмаги билан энергетика, ирригация ва коммунал тармоқларни модернизация қилиш, транспорт ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш йўналишларида қатор лойиҳалар амалга оширилди.

Мулоқот чоғида ҳамкорликнинг амалий жиҳатларига эътибор қаратилиб, унинг истиқболлари хусусида фикр алмашилди. Хусусан, давлат корхоналарини хусусийлаштириш дастурини амалга ошириш, махсус иқтисодий зоналар фаолияти самарадорлигини юксалтириш, Барқарор ривожланиш мақсадларига эришишда парламент, ҳукумат ва фуқаролик

жамияти ролини кучайтириш ҳамда гендер тенглик соҳасида ҳамкорликни кенгайтириш масалалари диққат марказида бўлди.

Шунингдек, Ўзбекистонда турли соҳалардаги лойиҳаларни рўёбга чиқариш жараёнига хорижий компанияларни жалб этиш борасида Жаҳон банки иштироки масаласи муҳокама қилинди.

Анна Бьерде юртимиздаги ислохотларнинг муваффақиятини юқори баҳолади, Ўзбекистонда иқтисодий янгиликларни ижтимоий ислохотлар билан уйғун равишда олиб борилаётганини, жумладан, ижтимоий инклюзивлик ва ижтимоий тенглик ёндашуви асосида давлатнинг алоҳида стратегик мақсадлари белгиланганини қайд этди. Айни чоғда у Жаҳон банки бундан кейин ҳам Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада кенгайтиришга интилишини алоҳида таъкидлаб ўтди.

«Халқ сўзи».

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

ЯНГИЛАНАЁТГАН КОНСТИТУЦИЯ

ЮРТИМИЗ ВА ХАЛҚИМИЗНИНГ ФАРОВОН ҲАЁТИ УЧУН
МУСТАҲКАМ ҲУҚУҚИЙ АСОС Бўлади

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлисида “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонун лойиҳаси бўйича референдум ўтказиш ҳақидаги масала муҳокама қилинди.

Мажлисида хорижий давлатларнинг Ўзбекистон Республикасидаги Фавқулодда ва мухтор элчилари, халқаро ташкилотлар раҳбарлари ҳам қатнашди.

Жамоатчилик стандфлари, халқаро стандартлар ва илгор хорижий тажриба

Муҳокамада Конституциявий қонун лойиҳаси бўйича умумхалқ муҳокамаларида жами 222 715 та таклиф келиб тушганлиги ва улар асосида лойиҳа такомиллаштириб, маромига етказилганлиги, хусусан, таклифларнинг ҳар тўрттадан биттаси лойиҳадан жой олганлиги таъкидланди.

Депутатлар Конституциявий қонун лойиҳасини тайёрлаш жараёнида 400 дан ортиқ халқаро ҳуж-

жатлар, 190 га яқин давлатлар конституциялари пухта таҳлил қилинган, халқаро эксперт ва мутахассислар томонидан халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган барча қоидадини ўзида мужассас қилган ҳужжат сифатида юқори баҳоланганини қайд этдилар.

Шунингдек, мажлисида Конституциянинг моддалари амалдаги 128 тадан 155 тага кўпайиб, нормалари 275 тадан 434 тага ошгани, яъни Асосий Қонунимизнинг 65 фоиз матни халқимиз таклифлари асосида янгилашган, инсон ҳуқуқ ва эркинликларига оид қоидалар уч ярим бараварга кўпайгани ҳамда шулардан

келиб чиқиб, лойиҳани янги таҳрирдаги Конституция сифатида қабул қилиш учун барча асос етарли эканлиги таъкидланди.

Янгилаётган Конституция тараққий этган давлат — янги Ўзбекистонни қуриш гоёси атрофида бутун жамиятимизни жиқлаштириши, унда барча қатлам манфаатлари инobatга олингани, лойиҳани ишлаб чиқишда кенг жамоатчилик, сиёсий партиялар, жамоат ташкилотлари, экспертлар ва илмий доиралар вакиллари, зиёлилар фаол қатнашганлиги, мухтасар айтганда, лойиҳа том маънода халқ Конституцияси бўлаётганлиги эътироф этилди.

Муҳокамада сўзга чиқувчилар томонидан Конституцияга киритилаётган асосий ўзгаришларнинг ҳар бири бўйича алоҳида-алоҳида тўхталиб ўтилди, фикр алмашилди. Хусусан, ҳар бир сиёсий партия фракцияси етакчиси ўз партиявий дастур ва мақсадларидан келиб чиқиб, Асосий Қонунимиз лойиҳасида тегишли таклифлари акс этганини алоҳида таъкидлашди.

4

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Давлат мулкни бошқариш тўғрисида

⟨ (Давоми. Бошланиш 1-бетда). ⟩

3-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда куйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

давлат иштирокидаги корхона – устав фондидаги (устав капиталидаги) давлат улуши миқдори эллик фоиздан ортиқ бўлган ҳўжалик жамияти ёхуд устав фондидаги (устав капиталидаги) давлат улуши миқдори ҳўжалик жамиятининг бошқа ҳар бир акциядори (иштирокчиси) улушига нисбатан кўп бўлган ҳўжалик жамияти, шунингдек давлат унитар корхонаси;

давлат муассасаси – бошқарув вазифаларини, ижтимоий-маданий вазифаларни ёки бошқа нотижорат тусдаги вазифаларни амалга ошириш учун давлат органи ёки ташкилоти томонидан ташкил этилган ҳамда тўлиқ ёхуд қисман у томонидан молиялаштириладиган ташкилот;

давлат мулки – республика мулкидан ва маъмурий-худудий тузилмаларнинг мулкидан (муниципал мулк) иборат бўлган оммавий мулк;

давлат мулки реестри – давлат мулки тўғрисидаги маълумотларни ўз ичига олган ягона электрон ахборот базаси;

давлат улуши – ҳўжалик жамиятларининг устав фондларидаги (устав капиталларидаги) давлат бошқаруви органиларига, маҳаллий давлат ҳокимияти органиларига, давлат унитар корхоналарига, давлат муассасаларига, шу жумладан Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Тикланиш ва тарақиёт жамғармасига тегишли бўлган акциялар ёки улушлар;

давлат унитар корхонаси – давлат мулки негизида ташкил этилган ва оператив бошқарув ҳуқуқига асосланган тижорат ташкилоти.

4-модда. Давлат мулкни бошқариш соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари

Давлат мулкни бошқариш соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари куйидагилардан иборат:
давлат мулкнинг тўлиқ ҳисобга олинishiни таъминлаш;
давлат мулки ушбу Қонунда кўрсатилган мезонларга мувофиқ бўлганда унга эғалик қилиш;
рақобат ривожланган соҳаларда давлат мулкни хусусийлаштириш, қайта ташкил этиш ва тугатиш орқали давлатнинг иқтисодийётдаги ишончлини қисқартириш;
давлат иштирокидаги корхоналар фаолиятига замонавий корпоратив бошқарув принципларини жорий этиш;
замонавий ахборот технологияларидаан фойдаланиш;
очиқ ва шаффоф ҳисобот тизимини яратиш;
давлат иштирокидаги корхоналарни изоҳ қилиш, шунингдек уларни ички ва ташқи бозорларда рақобатлашишга қодир бўлган, самарали корхоналарга босқичма-босқич айлантириш бўйича чоралар кўриш.

5-модда. Давлат мулкни бошқаришнинг асосий принциплари

Давлат мулкни бошқаришнинг асосий принциплари куйидагилардан иборат:

конунийлик;
ҳисобдорлик;
очиқлик ва шаффофлик;
соғлом рақобат учун шарт-шароитларнинг тенглиги;
давлат мулкига эғалик қилишнинг асосланганлиги;
давлат мулкидан фойдаланишнинг самарадорлиги;
мулкдор ва тартибга солувчи вазифаларининг ажратилганлиги;
атроф-муҳитни ва табиий ресурсларни муҳофаза қилишнинг устуворлиги.

6-модда. Қонунийлик принципи

Давлат мулкни бошқариш Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига, ушбу Қонунга ва бошқа қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилиши керак.

7-модда. Ҳисобдорлик принципи

Давлат иштирокидаги корхоналар ўз фаолиятининг иқтисодий ва молиявий кўрсаткичлари тўғрисидаги ахборотнинг, шунингдек ўзининг молия-ҳўжалик фаолияти билан боғлиқ бўлган бошқа ахборотнинг қонунчиликда белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Давлат активларини бошқариш агентлигига (бундан буён матнда Агентлик деб юритилади) тақдим этиб борилишини таъминлайди.

Давлат муассасалари, шу жумладан давлат органлари, шунингдек маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ўзларига бириктирилган давлат мулки тўғрисидаги маълумотларни қонунчиликда белгиланган тартибда Агентликка тақдим этади.

Агентлик давлат иштирокидаги корхоналарда молиявий натижадорлик ва давлат мулкидан фойдаланиш ҳолати тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Президентига ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига бир йилда камида бир марта, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарига эса уларнинг сўровлари бўйича ҳисобот бериб боради.

8-модда. Очиқлик ва шаффоқлик принципи

Давлат мулки тўғрисидаги маълумотлар барча учун очиқ бўлиши керак, бундан қонунга мувофиқ улар тўғрисидаги маълумотлар ошкор этилмайдиган давлат мулки мустасно.

Давлат мулкни жисмоний ва нодавлат юридик шахсларга реализация қилиш, шунингдек ижарага ва ишончли бошқарувга бериш оммавий савдолар орқали (аукционлар, танловлар ёки музокараларга оммавий тақлиф этиш йўли билан) амалга оширилиши керак.

Давлат мулкни бошқариш самарадорлиги тўғрисидаги ҳисобот оммавий ахборот воситаларида, Интернет ҳаётан ахборот тармоғида, шу жумладан давлат мулкни бошқариш субъектларининг расмий веб-сайтларида эълон қилиниши керак.

9-модда. Соғлом рақобат учун шарт-шароитларнинг тенглиги принципи

Давлат мулкни бошқариш давлат иштирокидаги корхоналарнинг иқтисодиётдаги улушини қисқартиришга, хусусан, уларнинг товар ва молия бозорларидаги устун мақевини бекор қилишга, шунингдек харидларнинг очиқ ва шаффоф тизимини яратишга қаратилган бўлиши керак.

Давлат иштирокидаги корхоналарга ва нодавлат юридик шахсларга улар ҳўжалик фаолиятини юритиши учун тенг шарт-шароитлар яратилади, шунингдек давлат иштирокидаги корхоналарга қўшимча имтиёзлар ва преференциялар берилмайди.

10-модда. Давлат мулкига эғалик қилишнинг асосланганлиги принципи

Давлат мулкнига эғалик қилишга ушбу мулк куйидаги мезонлардан бирига ёки бир нечтасига мувофиқ бўлган тақдирда йўл қўйилади:

асосий фаолиятни табиий монополиялар соҳасида амалга ошириш;
аҳоли учун зарур бўлган, кўрсатилиши хусусий сектор учун норентабел бозор таянч хизматлари кўрсатиш;
фаолиятни стратегик манфаат, шунингдек аҳоли хавфсизлигини таъминлаш соҳаларида амалга ошириш ёки миллий иқтисодиёт учун муҳим аҳамиятга эга бўлган ва ушбу Қонунга мувофиқ хусусийлаштирилмайдиган давлат мулкнинг мавжуд бўлиши.
Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори билан давлат мулкига эғалик қилишнинг ўзгача мезонлари ҳам белгиланиши мумкин.

11-модда. Давлат мулкидан фойдаланишнинг самарадорлиги принципи

Давлат мулкни бошқариш субъектлари ўз олдига қўйилган вазифаларни ҳисобга олган ҳолда фуқаролар ва жамиятнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини қаноатлантириш ҳамда уларнинг фаровонлиги мақсадида давлат мулкидан самарали фойдаланиш чораларини кўриши керак.

12-модда. Мулкдор ва тартибга солувчи вазифаларининг ажратилганлиги принципи

Давлат иштирокидаги корхоналарга нисбатан бир вақтнинг ўсида ҳам мулкдорнинг, ҳам тартибга солувчининг вазифаларини

бажаришга йўл қўйилмайди. Ушбу ҳолат мулкдорнинг вазифаларини давлат органидан Агентликка ўтказиш ёки мазкур корхонани тугатиш ёхуд тартибга солувчининг вазифаларини ушбу давлат органидан бошқа давлат органига ўтказиш йўли билан бартараф этилади.

13-модда. Атроф-муҳитни ва табиий ресурсларни муҳофаза қилишнинг устуворлиги принципи

Давлат мулкни бошқариш атроф-муҳитни, шу жумладан биосфера ва экологик тизимлар барқарорлигини сақлашга, одамларнинг экологик жиҳатдан хавфсизлигини ҳамда фуқароларнинг ҳаёт учун қулай табиий муҳитга бўлган ҳуқуқини таъминлашга қаратилган бўлиши керак.

2-боб. Давлат мулкига бўлган мулк ҳуқуқининг юзага келиши ва бекор қилиниши асослари

14-модда. Давлат мулкига бўлган мулк ҳуқуқининг юзага келиши асослари

Давлат мулкига бўлган мулк ҳуқуқи фуқаролик қонунчилигида назарда тутилган асосларга кўра юзага келади.
Давлат мулкига бўлган мулк ҳуқуқи куйидаги асосларга кўра ҳам юзага келиши мумкин:
шартномалар ва бошқа битимлар тузилганда, шу жумладан гарчи қонунда назарда тутилмаган бўлса-да, лекин унга зид бўлмаган шартномалар ҳамда бошқа битимлар тузилганда;
мол-мулкни ва (ёки) мол-мулкдан фойдаланиш ҳуқуқини, солиқлар ва йиғимлар бўйича қарздорлиқни, шунингдек давлат улуши бўйича ҳисобланган дивидендларни ҳўжалик жамиятининг устав фондига (устав капиталига) киритиш йўли билан улушни олишда;
суд қарорлари асосида.

15-модда. Давлат мулкига бўлган мулк ҳуқуқининг бекор қилиниши асослари

Давлат мулкига бўлган мулк ҳуқуқи фуқаролик қонунчилигида назарда тутилган асосларга кўра бекор қилинади.
Давлат мулкига бўлган мулк ҳуқуқи куйидаги асосларга кўра ҳам бекор қилиниши мумкин:
хусусийлаштириш тўғрисидаги қонунчиликка мувофиқ;
давлат мулкига бўлган мулк ҳуқуқи мулкий ҳуқуқларни (улушларни) олиш эвазига бошқа шахсга ўтганда.

3-боб. Давлат мулки, унинг тоифаларини ўзгартриш. Давлат мулкни бошқариш субъектлари ва уларнинг ваколатлари

16-модда. Республика мулки

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 214-моддасида назарда тутилган давлат мулки республика мулки жумласига қиради.
Республика бюджетининг ва давлат мақсадили жамғармалари бюджетларининг маблағлари ёки давлатнинг бошқа маблағлари ҳисобидан яратилган ёки сотиб олинган ўзга мол-мулк, шу жумладан давлат унитар корхонаси, давлат муассасаси, ҳўжалик жамиятининг устав фондидаги (устав капиталидаги) давлат улуши, шунингдек интеллектуал мулк объектлари республика мулки жумласига кириши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида турган давлат мулки ҳам республика мулки жумласига киритилиши мумкин.

Республика мулкни бошқариш ва сақлашга доир харажатларни молиялаштириш республика бюджети ҳамда давлат мақсадли жамғармалари бюджетлари, бюджет ташкилотларининг бюджетдан ташқари жамғармалари маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

17-модда. Муниципал мулк

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 215-моддасида назарда тутилган давлат мулки муниципал мулк жумласига қиради.

Маҳаллий бюджет маблағлари ёки маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг бошқа маблағлари ҳисобидан яратилган ёки сотиб олинган ўзга мулк, шу жумладан маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари тасарруфида турган муниципал уй-йўи фонди, коммунал хизмат кўрсатувчи ташкилотлар, соғлиқни сақлаш, ҳалқ таълими ва мактабгача таълим тизимларининг корхоналари ҳамда муассасалари, маданият ва маданий фаолият ташкилотлари, ҳўжалик жамиятининг устав фондидаги (устав капиталидаги) давлат улуши ҳамда интеллектуал мулк объектлари муниципал мулк жумласига кириши мумкин.

Ўзбекистон Республикасидан ташқарида турган давлат мулки ҳам муниципал мулк жумласига киритилиши мумкин.

Муниципал мулкни бошқариш ва сақлашга доир харажатларни молиялаштириш тегишичча маҳаллий бюджетларнинг, шунингдек давлат мақсадли жамғармалари бюджетларининг, бюджет ташкилотлари бюджетдан ташқари жамғармаларининг маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

18-модда. Давлат мулкнинг тоифасини ўзгартриш

Давлат мулки республика мулки тоифасидан муниципал мулк тоифасига, муниципал мулк тоифасидан эса республика мулки тоифасига ўтказилиши мумкин.

Давлат мулки тоифасининг ўзгартрилиши давлатнинг мулкакка бўлган мулк ҳуқуқи тугатилишига олиб келмайди.

Давлат мулкнинг тоифасини ўзгартриш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида Агентлик томонидан давлат мулки реестрига тегишли ёзувларни киритиш орқали амалга оширилади.

19-модда. Хусусийлаштирилмайдиган давлат мулки

Қуйидаги давлат мулки хусусийлаштирилмайди:

Ўзбекистон Республикаси ҳудуди доирасидаги ер (бундан қонунчиликда назарда тутилган ҳоллар мустасно), ер ости бойликлари, шунингдек сув омборлари, шу жумладан қор ва сел натижасида туپланган сув омборлари, сув ҳўжалигининг йирик ва ўта муҳим объектлари, ҳаво бўлиши, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси;
моддий маданий мерос объектлари, архив ҳўжатлари, давлат музейлари ва муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар, шу жумладан ёлбонлар ва ботаника боғлари;
пул белгиларини, қимматли қоғозларни, орденларни, медалларни ҳамда почта маркаларини ишлаб чиқаришни таъминловчи корхоналар ва ташкилотлар;

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг, Давлат хавфсизлик хизматининг, Миллий гвардиянинг, Ички ишлар вазирлигининг ва Ўзбекистон Республикаси Президентини давлат хавфсизлик хизматининг корхоналари, муассасалари, шунингдек ҳарбий техникавий мулки (саноатда утилизация қилингувчига қадар ёки саноатда утилизация қилинмайдиган мулки);

ионловчи нурланиш манбаларидан фойдаланувчи илмий-тадқиқот, тақрибча-конструкторлик ишларини олиб борувчи, ренгтен ускуналари, асқоб-ускуналари, пиротехника буюмларини, шунингдек уларни ишлаб чиқариш учун махус материалларни ва ускуналарни ишлаб чиқишни, ишлаб чиқаришни, таъмирлашни ҳамда реализация қилишни амалга оширувчи корхоналар;

кучли таъсир этувчи заҳарларни, гиёҳандлик моддаларини ва заҳарли моддаларни ишлаб чиқарувчи, шунингдек таркибда гиёҳвандлик моддалари ва заҳарли моддалар бўлган экинларни экишни, этиштиришни ҳамда қайта ишлашни амалга оширувчи корхоналар;

Ўзбекистон Республикасининг давлат заҳиралари, фуқаро муҳофазаси ҳамда сафарбарлик мақсадидаги объектлар ва мулк;

ядровий қуримларлар, сақлаш пунктлари (ядровий мулкларини, ядровий реакторларнинг иссиқлик ўтказмайдиган түпчаларини, ишлатиб бўлинган ядровий ёқилғини сақлаш пунктлари), ядровий ёқилғи, ядровий реакторларнинг иссиқлик ўтказмайдиган түпчалари, ишлатиб бўлинган ядровий ёқилғи, ядровий материаллар (табиий уран, уран-235 изотопи билан бойитилган барча шаклдаги уран,

уран-233 изотопи, плутоний, амерций, калифорний элементларининг барча изотоплари, Np-237 изотопи ва таркибида барча санаб ўтилган изотоплар бўлган аралашмалар);

портлаш хавфи бўлган ва заҳарли моддаларни транспортда ташини амалга оширувчи ихтисослаштирилган корхоналар;
умумий фойдаланишдаги автомобиль йўллари;
санитария-эпидемиология станциялари, Республика суд-тиббий экспертиза илмий-амалий маркази, атроф-муҳит ҳолатини назорат қилиш ва табиатни муҳофаза қилиш хизматлари;
махсус вазифаларни бажарувчи корхоналар (Республика махсус алоқа узели, 15361 рақамли ҳарбий қисм, Электромагнит соқлашув маркази);
дафн этиш жойлари.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори билан бошқа давлат мулки ҳам хусусийлаштирилмайдиган давлат мулки жумласига киритилиши мумкин.

20-модда. Давлат мулкни бошқариш субъектлари

Давлат мулкни бошқариш субъектлари куйидагилардан иборат:
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси;
Агентлик;

махсус ваколатли давлат органлари;
давлат муассасалари, шу жумладан давлат органлари;
маҳаллий давлат ҳокимияти органлари.

Давлат мулкни бошқариш субъектлари давлат мулкни бошқариш тўғрисидаги қонунчилик билан белгиланган ўз ваколатларини бошқа давлат органларидан, ўзга ташкилотлардан ва уларнинг мансабдор шахсларидан, жисмоний ва юридик шахслардан мустақил равишда амалга оширади.

21-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг давлат мулкни бошқариш соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:
давлат мулкни бошқаришда давлат мулкни бошқариш тўғрисидаги қонунчиликда назарда тутилган ҳуқуқларни амалга ошириш юзасидан давлат органларининг ҳамкорлигини таъминлайди;
давлат мулкни бошқариш соҳасидаги ривожлантириш дастурларини тасдиқлайди;
давлат иштирокидаги корхоналарнинг қузатув кенгаши таркибига давлат улуши бўйича номзодларни саралаш тартибини (танлов регламентини) тасдиқлайди;
давлат иштирокидаги корхоналарнинг фаолияти самарадорлигини баҳолаш мезонларини тасдиқлайди;
давлат мулкига эғалик қилиш мезонларига мувофиқ бўлган ҳўжалик жамиятларининг устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) давлат мулкига сотиб олиш тўғрисида қарор қабул қилади;
давлат мулкни текин фойдаланишга бериш тўғрисида қарор қабул қилади;
кўчмас мулкни бир давлат муассасаси ёки давлат унитар корхонасидан бошқа давлат муассасаси ёки давлат унитар корхонасига ўтказиш тартибини белгилайди;
ҳорижда турган давлат мулкни бошқариш тартибини белгилайди;
корпоратив бошқарувчининг малака аттестатини олиш тартибини белгилайди;
давлат мулки реестрини юритиш тартибини белгилайди;
давлат унитар корхоналарни ва давлат муассасаларини ташкил этиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ҳамда уларнинг фаолият юритиш тартибини белгилайди;
давлат унитар корхонаси ва давлат муассасаси, шу жумладан давлат органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ўртасидаги мулквий муносабатларни ўзгартриш тартибини белгилайди;

давлат мулкига эғалик қилиш мезонларига мувофиқ бўлмаган, реализация қилиниши, қайта ташкил этилиши ва тугатилиши лозим бўлган давлат иштирокидаги корхоналар рўйхатини ҳар йили 1 октябрга қадар бўлган муддатда тасдиқлайди;
давлат иштирокидаги корхоналарни, давлат муассасаларини ташкил этиш ва қайта ташкил этиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Рақобатни ривожлантириш ва истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш қўмитасининг (бундан буён матнда монополияга қарши курашиш органи деб юритилади) олдидан берилган розилиги асосида қарор қабул қилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қонунчиликка мувофиқ бошқа ваколатлари ҳам амалга ошириши мумкин.

22-модда. Агентликнинг давлат мулкни бошқариш соҳасидаги ваколатлари

Агентлик давлат мулкни бошқариш соҳасидаги ваколатли давлат органидир.

Агентлик:
давлат мулкни бошқариш соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга оширади;
давлат мулкнинг реестрини юритади;
давлат муассасаларининг, шу жумладан давлат органларининг ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг давлат мулкни бошқариш соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштиради;
давлат мулкдан фойдаланиш қондаларини ва давлат мулкни бошқариш самарадорлигини баҳолаш тартибини белгилайди;
давлат унитар корхоналарига ва давлат муассасаларига оператив бошқарув ҳуқуқи асосида берилган давлат мулкнинг ортиқча қисмини, шунингдек фойдаланилмаётган ёки лозим даражада фойдаланилмаётган давлат мулкни олиб қўйиш тўғрисида қарор қабул қилади;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси билан келишувга кўра давлат мулкни ҳўжалик жамиятларининг устав фондига (устав капиталига) киритиш тўғрисида қарор қабул қилади;
давлат улушига нисбатан акциядор (иштирокчи) вазифасини амалга оширади, бундан акциядорнинг (иштирокчининг) вазифалари ушбу Қонунга мувофиқ махсус ваколатли давлат органлари ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари томонидан амалга ошириладиган ҳоллар мустасно;

давлат мулкнинг, шу жумладан ҳорижда турган давлат мулкнинг сотувчини вазифаларини бажаради, шунингдек уларнинг ижарага берилишини ва ишончли бошқарувга ўтказилишини ташкил этади;

монополияга қарши курашиш органи, манфаатдор вазирликлар, қўмиталар ва идоралар билан биргаликда ҳар йили давлат иштирокидаги корхоналар фаолиятини таҳлил (инвентаризация) қилади ва сақлаб қолиниши, реализация қилиниши ёки тугатилиши ёхуд қайта ташкил этилиши лозим бўлган давлат иштирокидаги корхоналар рўйхатини белгилайди ҳамда уни тасдиқлаш учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритади;

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги билан биргаликда дивиденд сиёсатини белгилайди, давлат улуши бўйича ҳисобланган ва тўланган дивидендларнинг (ажратмаларнинг) ҳисобини юритади;

Ўзбекистон Республикаси Давлат активларини бошқариш агентлиги ҳузуридаги Давлат активларини бошқариш, трансформация қилиш ва хусусийлаштириш жамғармаси маблағларини белгиланган тартибда тасарруф этади;
давлат иштирокидаги корхоналар учун корпоратив бошқарув қондаларини тасдиқлайди;
корпоратив бошқарув принципларига мувофиқ давлат иштирокидаги корхоналарнинг қузатув кенгаши аъзолари ва иқроия органлари раҳбарларини уларнинг бошқарув органлари орқали тайинлашни (танлов ўтказишни, сайлашни) ташкил этади;
тегишли давлат органлари билан келишувга кўра давлат кўчмас мулк объектларини (бундан хусусийлаштирилмайдиган объектлар мустасно), идоровий мансабулиддан қаты назар, оператив бошқарув ҳуқуқи асосида бир давлат муассасаси ёки давлат унитар корхонасидан бошқа давлат муассасаси ёки давлат унитар корхонасига ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилади;
давлат унитар корхонасини ёки давлат муассасасини ҳўжалик жамияти этиб ўзгартриш тўғрисида қарор қабул қилади;
давлат органларидан, давлат мулкидан фойдаланаётган шахслардан давлат мулкни бошқариш билан боғлиқ ахборотни ва ҳужжатларни сўраб олади;
давлат иштирокидаги корхоналарнинг бошқарув органлари мажлисларида уларнинг раҳбарларини алмаштириш масаласи юзасидан ташаббус билан чиқади;
давлат иштирокидаги корхоналарнинг молия-ҳўжалик фаолиятини аудиторлик текширувидан ўтказиш ёки махсус масалалар бўйича аудиторлик текшируви ўтказиш ташаббуси билан чиқади;
давлат мулкни хусусийлаштириш тартиб-таомилларини амалга ошириш учун ишончли бошқарувчилар, маслаҳатчилар ва экспертларни жалб этади, шунингдек уларга тўланадиган ҳақ миқдорини белгилайди.

Агентлик қонунчиликка мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Агентлик республика мулки жумласига кирувчи давлат мулкни ишончли бошқарувга беришда, шунингдек Агентликка оператив бошқарув ҳуқуқи асосида бириктирилган давлат мулкни ижарага беришда наф олувчи бўлади.

Агентлик томонидан ўз ваколатлари доирасида қабул қилинган қарорлар давлат органлари ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари, шунингдек давлат унитар корхоналари ва давлат муассасалари томонидан ижро этилиши шарт.

23-модда. Махсус ваколатли давлат органларининг давлат мулкни бошқариш соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарорларига асосан алоҳида давлат иштирокидаги корхоналарни изоҳ қилиш учун махсус ваколатли давлат органлари белгиланиши мумкин.

Махсус ваколатли давлат органлари:
давлат иштирокидаги корхоналарнинг устав фондидаги (устав капиталидаги) давлат улушига нисбатан акциядор (иштирокчи) вазифаларини амалга оширади;
акциядор

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Давлат мулкни бошқариш тўғрисида

(Давоми. Бошланиши 1, 2-бетларда).

Давлат мулки ўзига ижарага берилган жисмоний шахслар ва нодавлат юридик шахслар ижаранинг бутун муддати давомида ундан мақсадли фойдаланилишини, унинг яхлитлигини ва бут сақланишини таъминлайди.

Давлат мулкни ижарага бериш шартномасида давлат мулкнинг ҳар қандай яхшиланиши балансда сақловчининг ёзма розилиги билан амалга оширилиши назарда тутилиши керак.

Давлат мулкни ижарага бериш шартномаси бекор қилинган тақдирда, давлат мулкнинг ажралмас қисми бўлган яхшиланишларнинг қийматини ижарага олувчига қайтармаслик тўғрисидаги шарт давлат мулкни ижарага бериш шартномасида назарда тутилиши мумкин.

28-модда. Давлат мулкни ишончли бошқариш

Давлат мулки жисмоний шахсларга ва нодавлат юридик шахсларга электрон онлайн-аукцион воситасида ишончли бошқарувага берилади, бундан Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарорларида назарда тутилган ҳоллар мустасно.

Давлат мулкни ишончли бошқариш Агентлик ёки маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органи ва ишончли бошқарувчи ўртасида тузиладиган давлат мулкни ишончли бошқариш шартномасига асосан юзага келади.

Давлат унитар корхоналари ва бошқа мулкчи мажмуалар, кўчмас мулкнинг алоҳида қисмлари, давлат улуши, мутлак ҳуқуқлар ва бошқа давлат мулки давлат мулкни ишончли бошқариш объекти бўлиши мумкин.

Давлат мулкни ишончли бошқариш шартномаси тасдиқланган йиллик бизнес-режаларни бажариш шarti билан беш йилгача бўлган муддатга тузилади, бундан қонунчиликда белгиланган муддатлар мустасно.

Давлат мулкни ишончли бошқариш шартномаси тарафлардан бирининг ташаббуси билан бекор қилинаётганда, агар шартномада бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, бошқа тараф камида уч ой олдн хабардор қилиниши керак.

Давлат мулкнинг ишончли бошқарувага берилиши мулк ҳуқуқининг ишончли бошқарувчига ўтишига сабаб бўлмайди.

Давлат мулкни давлат органларига ишончли бошқарувага беришга йўл қўйилмайди.

29-модда. Давлат мулкдан текин фойдаланиш

Давлат мулки юридик шахсларга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ текин фойдаланишга берилади.

Давлат мулкни текин фойдаланишга бериш балансда сақловчи томонидан юридик шахс билан тузиладиган давлат мулкдан текин фойдаланиш шартномасига асосан амалга оширилади.

Давлат мулкдан текин фойдаланиш шартномаси ҳар бир молия йили учун алоҳида тузилади.

Кўчмас ва кўчар мулк объекtlари давлат мулкдан текин фойдаланиш шартномасининг объекти бўлиши мумкин.

Юридик шахслар ўзига текин фойдаланишга берилган давлат мулкдан текин фойдаланишининг бутун муддати давомида мақсадли фойдаланилишини, унинг яхлитлигини ва бут сақланишини таъминлайди.

Текин фойдаланишга берилган давлат мулкнинг ҳар қандай яхшиланиши балансда сақловчининг ёзма розилиги билан амалга оширилади. Давлат мулкдан текин фойдаланиш шартномасида давлат мулкнинг ажралмас қисми бўлган яхшиланишларнинг қийматини давлат мулкдан текин фойдаланиш шартномаси бекор қилинган тақдирда фойдаланувчига қайтармаслик тўғрисидаги шарт назарда тутилиши мумкин.

30-модда. Давлат мулкни давлат-хусусий шериклик шартлари асосида бериш

Давлат мулкни давлат-хусусий шериклик шартлари асосида, шу жумладан концессия шартномаси бўйича якка тартибдаги тадбиркорга, юридик шахсларга ёки юридик шахсларнинг бирлашмаларига бериш давлат-хусусий шериклик тўғрисидаги қонунчиликка мувофиқ амалга оширилади.

31-модда. Давлат мулкни сақлаш

Давлат мулки унинг яхлитлигини ва бут сақланишини таъминлаш учун юридик шахсларга сақлашга топширилиши мумкин.

Давлат мулкни сақлашга топшириш балансда сақловчи ва юридик шахс ўртасида тузиладиган давлат мулкни сақлаш тўғрисидаги шартнома ёки давлат мулкни сақлаш учун қабул қилиш ҳақидаги битимга асосан амалга оширилади.

Давлат мулкни сақлаш тўғрисидаги шартномада ёки давлат мулкни сақлаш учун қабул қилиш ҳақидаги битимда давлат мулкни сақлаганилик учун ҳақ тўланиши назарда тутилиши мумкин.

Сақловчи давлат мулкни сақлашда техник нормативларга ҳамда уни сақлаш ва (ёки) муҳофаза қилиш шартларига доир талабларга риоя этилишини таъминланиши шарт.

Сақловчи сақлаш учун қабул қилинган давлат мулкнинг йўқолганини, камомоди ёки шикастланганлиги учун жавобгар бўлади. Агар сақловчи давлат мулкнинг йўқолганилик, камомоди ёки шикастланганлиги ўзига боғлиқ бўлмаган ҳолатларга кўра содир бўлганлигини исботласа, жавобгарликдан озод қилинади.

32-модда. Давлат мулкни гаровга бериш

Давлат мулки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ юридик шахсларга гаровга берилиши мумкин. Масъулияти чекланган жамиятнинг устав фондигади (устав капиталигади) давлат улушини гаровга бераётганда, агар жамият уставига жамиятнинг ёки унинг иштирокчиларининг розилигини олиш зарурлиги назарда тутилган бўлса, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори қабул қилингунига қадар мазкур розиликни олиш талаб этилади.

Давлат мулкни гаровга бериш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланмадиган ваколатли шахс (гаровга берувчи) ва гаровга олувчи ўртасида тузиладиган гаров шартномаси асосида амалга оширилади.

Ушбу Қонуннинг 19-моддасида назарда тутилган давлат мулкни, шунингдек ушбу Қонуннинг 35-моддасида кўрсатилган ҳолларда давлат мулкни гаровга беришга йўл қўйилмайди.

Давлат мулкни жисмоний шахсларнинг ва нодавлат юридик шахсларнинг мажбуриятларини таъминлаш учун гаровга бериш тақиқланади, бундан Ўзбекистон Республикаси Президенти қарорида назарда тутилган ҳоллар мустасно.

5-бoб. Давлат мулки негизида корхоналарни ташкил этиш ва уларни қайта ташкил этиш

33-модда. Давлат иштирокидаги корxonани ташкил этишининг умумий қоидалари

Давлат иштирокидаги корхона давлат мулкига эгалик қилиш мезонларига мувофиқ бўлган тақдирда ташкил этилиши мумкин.

Давлат иштирокидаги корхонани ташкил этиш монополияга қарши курашиш органининг олдидан берилган розилиги олинганидан кейин:

республика мулки негизида – Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига кўра;

муниципал мулк негизида – маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорига кўра амалга оширилади.

34-модда. Ҳўжалик жамиятининг акцияларини (улушларини) давлат мулки сифатида олиш

Ҳўжалик жамиятининг акцияларини (улушларини) давлат мулки сифатида олиш Агентликнинг тақлифига кўра, монополияга қарши курашиш органининг хулосасига асосан, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига биноан амалга оширилади, бундан ҳўжалик юритувчи субъектнинг соф фойдасини (давлат улуши бўйича ҳисобланган дивидендларни) унинг устав фондига (устав капиталига) капитализация қилиш ҳоллари мустасно.

Ҳўжалик жамиятнинг акцияларини (улушларини) давлат мулки сифатида олишга, агар бу давлат мулкига эгалик қилиш мезонларига мувофиқ бўлган тақдирда йўл қўйилади.

Ҳўжалик жамиятнинг акцияларини (улушларини) давлат мулки сифатида олиш Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг ва давлат мақсадли жамғармалари бюджетларининг маблағлари ёки давлатнинг ўзга маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

35-модда. Давлат иштирокидаги корхона ва давлат муассасасини ўзгартириш

Давлат мулкига эгалик қилиш мезонларига мувофиқ бўлмаган давлат унитар корxonаси ёки давлат муассасаси ҳўжалик фаолиятини юритишда бошқа нодавлат юридик шахслар билан тенг шарт-шароитлар яратиш, улар фаолиятининг самарадорлигини, очкилгини ва шаффофлигини таъминлаш ҳамда корпоратив бошқарувни жорий этиш мақсадида ҳўжалик жамияти этиб ўзгартирилиши лозим.

Давлат мулкнинг яхлитлигини ва бут сақланишини таъминлаш мақсадида, ўзгартирилаётган давлат унитар корxonасининг ёки давлат муассасасининг раҳбари ўз розилигига асосан ўзгартириш натижасида ташкил этилган ҳўжалик жамиятнинг раҳбари этиб тайинланиши мумкин.

Давлат унитар корxonаси ҳўжалик жамияти этиб ўзгартирилаётганда унинг мулки инвентаризациядан ўтказилади ва ҳўжалик жамияти унинг фонднинг (устав капиталининг) миқдори мулк баҳолашдан ўтказилмаган ҳолда, солиқ органларига тақдим этилган охиргй бухгалтерия баланси маълумотларига асосан белгиланади.

Давлат муассасаси ҳўжалик жамияти этиб ўзгартирилаётганда унинг мулки инвентаризациядан ўтказилади ва ҳўжалик жамияти унинг мулк баҳолашдан ўтказилмаган ҳолда, солиқ органларига тақдим этилган охиргй бухгалтерия баланси маълумотларига асосан белгиланади.

Давлат унитар корxonаси ёки давлат муассасаси ҳўжалик жамияти этиб ўзгартирилаётганда мазкур ҳўжалик жамияти устав фондигади (устав капиталигади) давлат улушига нисбатан акциядорнинг (иштирокчининг) вазифалари Агентлик томонидан амалга оширилади.

Давлат унитар корxonасини ёки давлат муассасасини ҳўжалик жамияти этиб ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилинган кундан эътиборан ва мазкур жараён якулангунига қадар ушбу корxonага ёки муассасага оператив бошқарув ҳўқуқи асосида бириктирилган давлат мулкни сотишга, ҳисобдан чиқаришга, гаровга беришга, юридик шахсларнинг устав фондларига (устав капиталларига) киритишга ёки уни бошқача тарзда тасарруф этишга ёҳуд бошқача усуллар билан давлат мулкига нисбатан мажбуриятлари юзага келтиришга йўл қўйилмайди (бундан жорий ҳўжалик фаолияти билан боғлиқ ҳоллар мустасно).

Давлат унитар корxonаси ёки давлат муассасаси ҳўжалик жамияти этиб ўзгартирилаётганда ҳўжалик жамиятнинг устав фондига (устав капиталига) хусусийлаштирилмайдиган давлат мулки киритилмайди.

36-модда. Давлат муассасасини ташкил этиш

Давлат муассасаси давлат мулки негизида ташкил этилади.

Давлат муассасаси ўз зиммасига юклатилган вазифаларни бажараётганда қонунчиликда белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг маблағлари, шунингдек давлат мулкни бошқариш субъектларининг маблағлари ҳисобидан тўлиқ ёки қисман молиялаштирилади.

6-бoб. Давлат иштирокидаги корхоналарни бошқариш

37-модда. Давлат иштирокидаги корхоналарни бошқаришнинг умумий қоидалари

Давлат иштирокидаги корхоналарни бошқариш, шу жумладан уларнинг бошқарув органларини шакллантириш қонунчиликда белгиланган тартибда корпоратив бошқарув принципларига мувофиқ амалга оширилади.

38-модда. Давлат иштирокидаги корхоналар фаолиятини молиялаштириш

Давлат унитар корxonасининг фаолияти ўз маблағлари, давлат органлари ва ташкилотларининг (мулкдорларнинг) маблағлари ҳамда қонунчиликда белгиланган ҳолларда Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.

Устав фондига (устав капиталига) давлат улуши бўлган ҳўжалик жамиятлари фаолиятини молиялаштириш уларнинг ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

39-модда. Давлат иштирокидаги корхоналарда корпоратив бошқарув тизимини жорий этиш

Давлат иштирокидаги корхоналарда корпоратив бошқарув тизимини жорий этиш мақсадида тегишчина Агентлик, махсус ваколатли давлат органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари:

давлат иштирокидаги корхоналар бошқарув органларининг ҳисобдорлигини назорат қилади ва тегишли бизнес-режалар кўрсаткичлари бажарилмаган тақдирда қонунчиликда белгиланган тартибда чоралар кўради;

давлат иштирокидаги корхоналарнинг ривожлантириш стратегиялари тасдиқланишини мувофиқлаштиради ва уларнинг бажарилиши устидан назоратни амалга оширади;

давлат иштирокидаги корхоналарнинг қузатув кенгашлари таркибига мустақил аъзоларни жалб этади;

давлат иштирокидаги корхоналарнинг молиявий ҳисоботларини молиявий ҳисоботларнинг халқаро стандартларига мувофиқ тайёрлаш ва халқаро кредит рейтингларига эришиш масалаларини мувофиқлаштиради;

давлат иштирокидаги корхоналарнинг соҳага оид бўлмаган активларини иқсодариш чораларини кўради; харидлар жараёнларини аудитдан ўтказиш, шунингдек коррупцияга қарши курашиш ички назоратининг самарадорлигини ошириш чораларини кўради;

давлат иштирокидаги корхоналарнинг қузатув кенгашлари томонидан ҳар чоракда ижроия органларининг корхона фаолиятининг самарадорлиги, шу жумладан амалга оширилган харидлар тўғрисидаги ҳисоботлари эшитиб борилишини назорат қилади; корпоратив бошқарув тизимининг жорий этилиши йилига камида бир марта баҳолашдан ўтказилишини назорат қилади; давлат иштирокидаги корхоналар қузатув кенгашлари ва ижроия органлари аъзоларининг жавобгарлиги суғурта қилинишини назорат қилади.

40-модда. Давлат иштирокидаги корхоналарда корпоратив бошқарув тизими жорий этилишини баҳолаш тартиби

Давлат иштирокидаги корхонада корпоратив бошқарув тизимининг жорий этилиши баҳолашдан ўтказилади. Баҳолаш натижалари давлат иштирокидаги корхона қузатув кенгашининг мажлисида кўриб чиқилади ҳамда унинг аъзоларига ҳақ тўлаш механизми мазкур баҳолаш натижаларига боғланган ҳолда ишлаб чиқилади.

Давлат иштирокидаги корхоналарда корпоратив бошқарув тизимининг жорий этилишини баҳолаш тартиби Агентлик томонидан белгиланади.

41-модда. Давлат иштирокидаги корхоналар фаолиятининг самарадорлигини баҳолаш мезонлари

Давлат иштирокидаги корхоналарда давлатнинг фаолияти самарадорлигини баҳолаш мезонлари жорий этилади.

Давлат иштирокидаги корхоналар фаолиятининг самарадорлигини баҳолаш мезонлари самарадорликнинг белгиланган даврийлик бўйича ҳисоб-китоб қилинадиган муҳим кўрсаткичларини ўз ичига олади.

Самарадорлиكنинг муҳим кўрсаткичлари давлат иштирокидаги корxonанинг стратегик ривожланш режаларига асосланган, ижроия органи фаолиятининг самарадорлигини аниқлаш учун фойдаланиладиган, миқдорий ўлчовга оид баҳолаш мезонларидан иборатдир.

Самарадорликнинг муҳим кўрсаткичлари рўйхати давлат иштирокидаги корхона қузатув кенгашининг қарори билан тасдиқланади.

Давлат иштирокидаги корхоналар Агентликнинг махсус ахборот тизимига бизнес-режалари кўрсаткичларининг ва самарадорликнинг муҳим кўрсаткичлари бажарилиши тўғрисидаги, шу жумладан ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланилиши, солиқлар ва йигимларнинг тўланганлиги, мавжуд қарздорлик, маҳаллийлаштириш ҳамда инвестиция лойиҳалари ҳақидаги ахборотни, шунингдек молия-ҳўжалик фаолияти билан боғлиқ бўлган бошқа ахборотни қонунчиликда белгиланган тартибда жойлаштиради.

7-бoб. Давлат иштирокидаги корхонанинг бошқарув органлари фаолиятига доир асосий талаблар

42-модда. Давлат иштирокидаги корxonанинг юқори бошқарув органи

Қуйидагилар давлат иштирокидаги корxonанинг юқори бошқарув органи ҳисобланади:

ҳўжалик жамияти акциядорларининг (иштирокчиларининг) умумий ййгилиши;

давлат унитар корxonасининг муассиси.

Давлат иштирокидаги корхона акциядорларининг (иштирокчиларининг) умумий ййгилишида давлат вакили – давлат улушини ишончли бошқаришни амалга оширадиган инвестиция активларини ишончли бошқарувчи ёки тегишли ишончномага асосан давлат улуши бўйича овоз бериш ваколатига эга бўлган жисмоний шахс иштирок этади.

Давлат иштирокидаги корхоналар акциядорларининг (иштирокчиларининг) умумий ййгилиши кун тартибига қуйидаги масалалар киритилаётганда қузатув кенгаши уларни олдидан кўриб чиқади ва қузатув кенгашининг давлат улуши бўйича сайланган аъзолари улар бўйича овоз бериш тартиби тўғрисидаги тақлифлари тегишинча давлат улушига нисбатан акциядорлар (иштирокчилар) бўлган Агентликка, махсус ваколатли давлат органлари ҳамда маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларига тақдим этади:

соф фойдани тақсимлаш ва унинг бир қисмини дивидендларга йўналтириш;

корxonани қайта ташкил этиш ёки тугатиш;

шўъба ва тобе ҳўжалик жамиятларини ташкил этиш;

ташкилий тузилмани тасдиқлаш;

корxonанинг ижроия органини сайлаш, тайинлаш, ёллаш, унинг ваколатларини мuddатидан олдн бекор қилиш;

эълон қилинган акцияларнинг энг юқори миқдорини белгилаш; акцияларни бўлиш ва консолидациялаш;

корxonанинг устав фонди (устав мажбурияти) миқдорини қўлайтириш ёки камайитириш;

мулкни гаровга бериш;

ййрик битим тузиш ёки корxonанинг аффилланган шахслари билан битимлар тузиш.

Агентлик, махсус ваколатли давлат органлари ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари акциядорлар (иштирокчилар) умумий ййгилишининг кун тартибдаги, ушбу модданинг учинчи қисмида назарда тутилган масалалар бўйича овоз бериш тартиби тўғрисидаги ёзма кўрсатмани давлат вакилига ййгилиш ўтказилгунига қадар камида бир кун олдн беради. Ушбу модданинг учинчи қисмида назарда тутилмаган қолган масалалар бўйича давлат вакили қонунчиликка ва давлат мулкни ишончли бошқариш шартномасига мувофиқ мустақил равишда қарорлар қабул қилади.

43-модда. Давлат иштирокидаги корxonанинг қузатув кенгаши

Давлат иштирокидаги корхоналарда қузатув кенгашлари ташкил этилади. Қузатув кенгаши аъзолари ушбу Қонуннинг 44-моддасида назарда тутилган тартибда танлаб олинади ва акциядорлар (иштирокчилар) умумий ййгилишининг, муассиснинг қарори асосида уч йил мuddатга сайланади.

Давлат иштирокидаги корxonанинг қузатув кенгаши аъзолари ўз ҳуқуқларини амалга оширишда ва мажбуриятларини бажаришда корхона манфаатларини қўлаб ҳаракат қилади ҳамда қонунда белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

Давлат улуши бўйича қузатув кенгаши аъзоси бўлган шахс давлат иштирокидаги корхоналарнинг бештадан ортқ қузатув кенгашига сайланиши мумкин эмас, бундан қонунчиликда назарда тутилган ҳоллар мустасно.

Давлат иштирокидаги корхоналарнинг қузатув кенгашларига қузатув кенгашининг мустақил аъзолари ҳам киритилади.

Давлат иштирокидаги корxonанинг қузатув кенгаши мажлислари заруратга қараб, бирор ҳар чоракда камида бир марта ўтказилади.

Давлат иштирокидаги корxonанинг қузатув кенгаши фаолияти самарадорлиги ушбу Қонуннинг 40-моддасига асосан ўтказиладиган корпоратив бошқарув тизимининг жорий этилишини таълаш натижаларига кўра баҳоланади.

Давлат иштирокидаги корхона қузатув кенгашининг давлат улуши бўйича сайланган аъзолари ўз ваколатлари доирасида қузатув кенгаши мажлисларида мустақил равишда қарорлар қабул қилиш ҳуқуқига эга. Мустақил равишда қарорлар қабул қилишга тўсқинлик қиладиган ҳолатлар юзага келган тақдирда мазкур шахслар ўз мажбуриятларини бажаришни рад этиши керак.

Давлат иштирокидаги корxonанинг қузатув кенгаши қошида қузатув кенгаши аъзолари орасидан аудит бўйича қўмита, тайинловлар ва ҳақ тўлаш бўйича қўмита, харидлар бўйича қўмита ҳамда зарур бўлганда бошқа қўмиталар ташкил этилиши мумкин.

44-модда. Давлат иштирокидаги корхоналарнинг қузатув кенгаши аъзоллигига давлат улуши бўйича номзодларни танлаш

Давлат иштирокидаги корхоналарнинг қузатув кенгаши аъзоллигига давлат улуши бўйича номзод тегишчина Агентлик, махсус ваколатли давлат органлари ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари томонидан тузилган танлов комиссияси томонидан танланади.

Давлат иштирокидаги корхоналарнинг давлат улуши бўйича қузатув кенгаши аъзоларини танлаш қоидалари (танлов регламенти) Агентлик томонидан ишлаб чиқилади ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланади. Танлов регламентида давлат иштирокидаги корхоналарнинг ўзига ҳоқ хусусиятларидан келиб чиқиб, қузатув кенгашлари аъзоллигига номзодларга қўйиладиган мезонлар белгиланиши ва мазкур мезонлар асосида танлов ўтказилиши назарда тутилиши керак.

Давлат иштирокидаги корхоналар фаолияти соҳасини лицензиялаш, тартибга солиш ёки назорат қилиш вазифаларини амалга оширувчи давлат органларининг ходимлари, шунингдек, молия-ҳўжалик фаолиятини текширишни амалга оширувчи органларнинг ходимлари ушбу корxonалар қузатув кенгашининг таркибига киритилиши мумкин эмас, Ўзбекистон Республикаси қонунларида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти қарорларида назарда тутилган ҳолатлар бундан мустасно.

45-модда. Давлат иштирокидаги корxonанинг ижроия органи

Давлат иштирокидаги корxonанинг ижроия органи раҳбари қузатув кенгашининг тавсияси асосида акциядорларнинг (иштирокчиларнинг) умумий ййгилиши ёки муассис томонидан уч йил мuddатга сайланади ҳамда унинг фаолияти натижалари қиққасида деб баҳоланган тақдирда мuddатидан олдн лавозимидан озод этилиши мумкин.</

